



УДК 347.965

АДВОКАТСЬКА ТАЄМНИЦЯ – ФУНДАМЕНТАЛЬНА НОРМА АДВОКАТСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ

Студ. О.І. Клименко, гр. БП-1-15
Науковий керівник доц. О.С. Шморгун
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою статті є дослідження питання стосовно розголошення адвокатської таємниці як підстави відповідальності адвоката, а також сутності поняття адвокатської таємниці та відомостей, які становлять її предмет.

Завданням є комплексний аналіз сучасного стану адвокатури як важливого інституту громадянського суспільства, що виконує публічно-правові функції по наданню кваліфікованої юридичної допомоги населенню, здійсненню контролю за дотриманням прав і свобод людини і громадянина з боку держави, захист прав і свобод громадян.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом даного дослідження є суспільні відносини, що обумовлюють функціонування адвокатури як інституту громадянського суспільства.

Предметом дослідження є законодавство України, теоретичні, правові і організаційні чинники, що визначають роль адвокатури в системі публічної влади і здійсненні захисту прав і законних інтересів громадян України.

Методи та засоби дослідження. Методи дослідження обумовлені потребою комплексного аналізу теми і базуються на використанні філософських загальнонаукових принципів пізнання: системності, історизму, об'єктивності. Системний, структурно-функціональний, порівняльний та інституційний методи дозволили комплексно охарактеризувати статус інституту адвокатури в сучасному громадянському суспільстві.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в дослідженні формується і обґрунтовується сучасна концепція статусу адвокатури як важливого інституту громадянського суспільства, що виконує публічно-правові функції.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані в результаті дослідження висновки і сформульовані на їх основі практичні рекомендації здатні забезпечити підвищення наукового рівня досліджень в області визначення ролі адвокатури в системі громадянського суспільства здійснення захисту прав громадян.

Результати дослідження. Принцип адвокатської таємниці є одним із головних норм адвокатської професії та адвокат зобов'язаний зберігати адвокатську таємницю. Таємниця в юридичному сенсі є правовим інститутом, що показує взаємовідносини між особистістю та суспільством і державою, певні підстави та чіткі межі втручання держави в особисте життя кожного громадянина.

Згідно з статистикою у 2016 р. в Києві було зареєстровано 98 обшуків у 75 адвокатів. Так, тільки у Київській області зафіксовано проведення 6 обшуків у адвокатів протягом одного дня. У межах всієї країни систематизацією даних повинна займатися Національна Асоціація Адвокатів України, але через неналагоджену кодифікаційну роботу об'єктивність та точність такої інформації викликають сумніви.

Практика Комітету захисту прав та професійних гарантій адвокатської діяльності Ради адвокатів Київської області, який було створено у 2012 р., стверджує, що питання забезпечення адвокатської таємниці залишається дискусійним і фундаментальним у правозахисній практиці. Проблема виникає через те, що кожна сторона, яка бере участь у проведенні слідчих дій (правоохоронні органи та адвокатура), а також законодавець мають



власне тлумачення сутності адвокатської таємниці. Проте цілісності щодо всіх питань збереження адвокатської таємниці немає і в адвокатському середовищі.

Відповідно до статті 10 «Правил адвокатської етики» затверджених Установчим З'їздом адвокатів України 17 листопада 2012 року, дотримання принципу конфіденційності є необхідною і найважливішою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, без яких є неможливим належне надання правничої допомоги, здійснення захисту та представництва. Конфіденційною є інформація, отримана адвокатом у результаті здійснення адвокатської діяльності. Здійснення принципу конфіденційності не має заборон у часі.

Правила адвокатської етики, які були схвалені Вищою кваліфікаційною комісією адвокатури 1 жовтня 1999р., обґрунтували, згідно пункту 1 статті 9, що «дотримання принципу конфіденційності є необхідною і щонайважливішою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, без яких є неможливим належне подання правової допомоги». Підтримання конфіденційності такої інформації є правом адвоката у відносинах з усіма суб'єктами права, які можуть вимагати її розголошення, а також і обов'язком адвоката щодо клієнта і осіб, до яких вона відноситься.

Виходячи з аналізу доктринальних положень та аналізуючи зміст поняття «адвокатська таємниця» можна стверджувати, що принцип конфіденційності та дотримання адвокатської таємниці є фундаментальним для адвокатської діяльності. Адвокатська таємниця є видом професійної таємниці, дотримання якої є запорукою успішної професійної діяльності адвоката, пов'язаної із захистом прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб. Частина 1 статті 22 Закону «Про адвокатуру» дає можливість широкого трактування, що саме є адвокатською таємницею. Тому треба чітко визначити складові предмету адвокатської таємниці.

Варто зазначити, що своє відображення адвокатська таємниця знайшла і в міжнародних нормативно-правових актах. Так, наприклад, «Основні принципи, що стосуються ролі юристів», прийняті на VIII Конгресі ООН (Гавана, 27 серпня – 7 вересня 1990 року), у пункті 22 проголосили, що «уряди визнають і забезпечують конфіденційний характер будь-яких зносин та консультацій між юристами та їх клієнтами у рамках їх професійних відносин».

Висновки. Підсумовуючи зазначене, варто зробити такі висновки, а саме, що принцип адвокатської таємниці є одним із основоположних стандартів адвокатської професії. Національні стандарти адвокатської професії наближені до загальновизнаних деонтологічних норм і правил, прийнятих у міжнародному адвокатському співтоваристві, однак адвокатська таємниця формується як морально-етична і правова категорія. Незважаючи на те, чи адвокатська таємниця покликана захищати інтереси підсудного, чи вона є втіленням правосуддя, у її понятті містяться гарантії права, що необхідні в інтересах правильного здійснення правосуддя.

Ключові слова: адвокатська таємниця, гарантії, рішення, відповідальність адвоката.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 січня 2017 р. № 5076-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
2. Правила адвокатської етики, затверджені Установчим З'їздом адвокатів України від 17 листопада 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vkdka.org/pravila-advokatskoji-etiki/>.
3. Основні положення про роль адвокатів, прийняті Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_835.